

HENDRIK VAN RIJN

En Bart had geen reden tot ochtendlijke uitbundigheid. Wat loodzwaar moet zijn omgeving hem gedrukt hebben, wat moet hij het leven vaak gehaat hebben, met de felle, ongeremde haat der jeugdigen.

Ik begreep toen ineens het onberekenbare van zijn stemmingen, die voor den buitenstaander den indruk van een vreemde wispelturigheid verwekten, terwijl zij alleen maar de tragische weerspiegeling waren van een ellendig, maar moedig gedragen jongenslot, van een verwonde en vertroebelde jeugd, waarvan de schuld lag. . . . Ja, bij wien eigenlijk?

III

Bart zweeg. Zijn verhaal was uit. Het was niet lang geweest, maar het had me geweldig aangegrepen. In mijn fantasie had ik de onwaarschijnlijkst-lijkende voorstellingen omtrent zijn huiselijk leven gehad, maar dit had ik niet kunnen vermoeden.

Dat dit bestond, dat dit Bart's leven was wilde in het begin niet goed tot me doordringen. Het leek een macaber verduchtsel, maar langzaam, heel langzaam begreep ik, dat dit wáár was, dat zich dit allemaal werkelijk afspeelde achter de muren van het sombere, met klimop begroeide huis en dat het Bart was die eronder leed en wiens leven vergald werd.

Ik huiverde. Het was koud geworden. Het naargeestige verhaal deed me in een plotselinge behoefte aan veiligheid naar huis verlangen, naar warmte, naar licht, naar harmonie. Reddend egoïsme der zelfinstandhouding, gezond, maar het medelijden verzwakkend.

Bart zweeg nog steeds. Ik stootte hem zacht aan. Hij schrok op.

„Zullen we gaan,” vroeg ik.

„Da's goed,” mompelde hij.

We liepen den terugweg zwigend. Wat moesten we spreken na deze biecht, die meer was dan ik eigenlijk verwerken kon. Ik dacht aan een troostwoord, maar ik zag onmiddellijk in, dat het absurd zou zijn hier te troosten.

Wel had ik graag iets willen doen, iets dat Bart prettig vond, alleen maar om hem aangenaam te zijn, maar ik vond niets. Graag had ik hem nu in alles willen volgen, in elk verzoek willen toestemmen.

We liepen weer langs de rivier, die zich donker spiegelend door de weilanden slingerde. De stad naderde. De lichten doken op. Nog een goed kwartier en we zouden thuis zijn. Ik ging onwillekeurig harder loopen, want ik wilde de donkerte achter me laten.

Daar waren de eerste huizen al. Gelukkig, ging het door mijn hoofd. Ik corrigeerde. Egoïst, schold ik mezelf.

Nog vijf minuten, rekende ik, dan zijn we er, en de laatste gedachte won het.

We liepen over de brug. In het midden bleef Bart ineens staan. Hij keek me aan met een paar gloeiende oogen, waarin een vreemd vuur blonk. Zijn gezicht had een verbeterd, fanatiek uitdrukking.

Plotseling zei hij zonder eenige inleiding, wijzend op het water: